

Garbis Altınoğlu – Türkiye’de Bir Devlet Geleneği ve Devlet Aklı Var mı?

Posted on 22/03/2014

Türk gerici ve şovenistleri kendi tarihlerinden söz ederken Türklerin devlet/ devlet kurma geleneği ve devlet aklı üzerinde dururlar. Onlara göre, bu alanda başka kavimlerden çok daha ileri olan Türkler tarih boyunca pek çok devlet ve imparatorluk kurmuş ve başka halkları yönetmişlerdir. Bu inanış; aşırı, abartılı ve saldırgan bir Türk milliyetçiliğiyle, kof bir kahramanlık edebiyatıyla, bir kollektif aşağılık kompleksini zar zor gizleyen içi boş övünmelerle ve -yer yer bir anti-emperyalizm görüntüsüyle maskelenen- gerici bir Batı-karşıtlığıyla elele gider. Bu kişiler Türk devletinin bir “çadır devleti” olmadığını sık sık yineler ve devlet geleneği ve devlet aklı denen şeylerin, kurulan -ve doğal olarak yıkılan- devlet sayısıyla ölçülebileceğini varsayarlar. Ama Türkler’in devlet geleneğiyle, ne kadar çok ülkeyi işgal ettiğiyle, ne kadar çok kavmi ne denli “başarı ve hoşgörü”yle yönettikleriyle bunca övünen bu baylar kendilerine şu soruyu sormazlar: Acaba çok sayıda bey, paşa, padişah, komutan, savaşçı vb. yetiştiren Türkler neden bilim, teknoloji, felsefe, sanat vb. alanlarında başarılı olamamış, neden bu alanlarda hemen hemen hiçbir değer üretememişlerdir?

Peki Türkler gerçekten de sahici bir devlet/ devlet kurma geleneğine ve devlet aklına sahip midirler? Devlet geleneği ve devlet aklı dendiğinde anlamamız gereken herhalde, kökü yüzlerce ya da binlerce yıl geriye giden devlet kurma ve yönetme deneyimi ve bu deneyimden ders çıkarma ve edinilmiş olan bu deneyimi daha sonraki dönemlerde ve bugün karşı karşıya gelinen sorunların çözümünde kullanabilme yetisidir. Ne var ki, Osmanlı ve Türkiye devletlerinin yakın tarihi, kendi savlarının tersine Türk egemen sınıflarının bu anlamda ciddi bir devlet geleneği ve aklına sahip olmadığını ya da belki de daha önce sahip oldukları devlet geleneği ve aklını unuttuklarını/ yitirdiklerini gösteriyor. Türkiye’de bugün yaşanan siyasal keşmekeş bu saptamayı doğrular gibidir. Ancak bundan, öteki kutba

savrulmak gerektiği ve Türk burjuva devletini yönetenlerin hafife alınabileceği sonucu da çıkarılamaz; daha öncekileri saymazsak, ardında 600 küsur yıl boyunca Ortadoğu, Balkanlar, Kuzey Afrika ve Anadolu halklarını boyunduruk altında tutan Osmanlı İmparatorluğu'nun yönetim deneyimi bulunan bir Türkiye Cumhuriyeti'nden sözediyoruz. Bu devletin; "böl ve egemen ol!" ilkesi uyarınca farklı etnik, dinsel/ mezhepsel toplulukları birbirine düşürme, varlığını ve egemenliğini sürdürmek için en yakınlarını öldürme, her türlü yasa ve ahlak normunu ayaklar altına alma ve en acımasız kısımlara başvurabilme geleneği olduğunu uzak ve yakın tarihimizden biliyoruz. Geçtiğimiz günlerde, Başbakanlık Müşaviri Hamdi Kılıç'ın, Suriye'deki terörist gruplara silah taşıyan TIR'lar tartışılırken söylediği şu sözler, bu geleneğin capcanlı olduğunun bir göstergesidir:

"Devlet geleneğimizin kendini korumak için tarih boyunca geliştirdiği reflekslerin bir kısmı epeyce ürpertici, benden hatırlatması." ("Başbakanlık Müşaviri Kılıç Konuştu: Gelenekte Önce Devlet Gelir", Radikal, 2 Ocak 2014)

Resmi Türk tarihinin savlarına biraz daha yakından bakalım. 1930'larda yaratılan ve neredeyse dünyanın -Çin, Hint, Mezopotamya, Mısır, Hitit, Etrüsk, Roma uygarlıkları da içinde olmak üzere- tüm uygarlıklarının Türkler'in doğrudan girişimi, yolgöstericiliği ve müdahalesiyle oluştuğunu savunan Türk Tarih Tezi'nin tarih kitaplarında yer alan yansımaları günümüze kadar uzanmaktadır. Örneğin, Mustafa Kemal bu konuda şunları söylemişti:

"Türk milletinin tarihi, şimdiye kadar sayıldığı gibi, yalnız Osmanlı Tarihinden ibaret değildir. Türk'ün tarihi çok daha eskidir. Büyük devletler kuran ecdadımız, büyük ve şümullü medeniyetlere de sahip olmuştur. Bunu aramak, tetkik etmek, Türklüğü tanımak ve cihana bildirmek bizler için bir borçtur. Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça, daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır." (Aktaran Etienne Copeaux, Türk Tarih Tezinden Türk-İslam Sentezine, İstanbul, Tarih Vakfı Yurt, 1998, s. 106)

Temmuz 1931’de toplanan Birinci Türk Tarih Kongresi’nde bir konuşma yapan Maarif Vekili (=eğitim bakanı- G. A.) Esat Sađay, Türkler tarafından kurulan devlet ve uygarlıklara ilişkin verilerin çarpıtıldığını söyledikten sonra sözlerini şöyle sürdürmüştü:

“Bu suretle milattan 7,000 sene kadar evvel çiftçilik ve çobanlığı ilerletmiş ve altın, bakır, kalay ve demiri keşfetmiş olan Türkler Orta Asya’dan yayıldıktan sonra gittikleri yerlerde ilk medeniyeti neşretmiş (=yaymış- G. A.) ve böylece Asya’da Çin, Hint ve mukaddes yurt edindikleri Anadolu’da Eti, Mezopotamya’da Sümer, Elam ve nihayet Mısır, Akdeniz ve Roma medeniyetlerinin esaslarını kurmuşlar ve bugün yüksek medeniyetlerini takdir ve takip ettiğimiz Avrupa’yı o zamanlar mağara hayatından kurtarmışlardır.” (Atatürk Devri Fikir Hayatı II, Ankara, Kültür Bakanlığı, 1981, s. 250-51)

Aynı çizgiyi izleyen tanınmış Türk milliyetçi akademisyen Osman Turan, ilk basısı 1968 yılında yayımlanan bir kitabında şöyle diyordu:

“İslam’dan önce Türkistan, İslam devrinde de Yakın-şark ve Türkiye merkez olmak üzere Çin, Hindistan, Afganistan, Horasan, Şarki (=Dođu- G. A.) ve Orta Avrupa, Balkanlar, İnan, Azerbaycan, Kafkasya, Anadolu, Rumeli, Irak, Suriye, Mısır ve Şimali (=Kuzey- G. A.) Afrika Türkler’in başlıca istila, göç ve hakimiyet sahaları olmuştur. Türkler bu ülkelerde bir çok devletler ve imparatorluklar kurmuşlar; muvakkat (=geçici- G. A.) yurtlara ve devamlı imparatorluklara sahip olmuşlardır.” (Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi, Cilt 1, İstanbul, Bođaziçi, 1999, s. 2)

A. Deliorman’ın 1992’de yayımlanan Lise I Tarih kitabında ise şöyle deniyordu:

“Milletimiz geçmişte Asya, Avrupa ve Afrika’da onaltı büyük imparatorluk, çok sayıda devlet kurmuşlardır.

“Dünyada hiçbir millet Türk milleti kadar çok devlet kurmamıştır.

“Tarih bilginleri 375 yılında başlayan Kavimler Göçü ile 1683’teki II. Viyana Kuşatması arasındaki uzun süreyi ‘Türk Çağı’ olarak tanımlamışlardır.” (Türk Tarih Tezinden Türk-İslam Sentezine, s. 103)

Burada asıl konumuz, Türk toplumunda devlete tapmanın ve onu yüceltmenin nedenleri değil. Gene de geçerken bu devlet fetişizminin bellibaşlı nedenlerinden ikisini belirtmek isterim. Bunlardan birincisi, Türkiye Cumhuriyeti’nin; bir dönemin en güçlü devleti olan, 600 küsur yıllık ömrü boyunca pek çok kavmi kendi boyunduruğu altında tutan ve bu süre içinde hem üretim araçlarını, hem de siyaset ve kültür alanlarını kendi denetimi altında bulunduran Osmanlı devletinin ve hatta ondan önceki Büyük Selçuklu İmparatorluğu’nun ve Anadolu Selçuklu devletinin mirasçısı oluşudur. İkinci neden, Müslüman-Türk burjuvazisinin ana gövdesinin, özellikle 20. yüzyılın başlarında İttihat ve Terakki kliğinin yönettiği devletin Ermeni, Süryani ve Rum halklarına karşı gerçekleştirdiği terör, kıyım, zorla göçertme ve mülksüzleştirme yoluyla meydana gelmiş olmasıdır. Belki bunlara bir üçüncü neden ekleyebiliriz: O da, ömrünün son ikiyüz küsur yılı boyunca Batı Avrupa ülkelerinin ve Çarlık Rusyası’nın müdahale, toprak gaspı ve saldırıları karşısında sürekli bir gerileme ve zayıflama süreci yaşayan Osmanlı devletinin Birinci Dünya Savaşı’nın bitiminde bir yokolma tehlikesinden, gene devleti temsil eden İttihatçı-Kemalist çelik çekirdek tarafından kurtarılmış ve Türkiye Cumhuriyeti biçimi altında restore edilmiş olmasıdır. Yani Türkiye burjuvazisi, başka hiçbir yerde olmadığı ölçüde varlığını, oluşmasını ve gelişmesini, Anadolu’nun Müslüman halkını -ve Balkanlar’dan ve Kafkasya’dan gelen Müslüman göçmenleri- Türk ulusu kalıbına döken devlete borçludur.

En kodaman burjuvaların bile, eğer devlet iktidarını elinde bulunduruyorlarsa Adnan Menderes, Turgut Özal ya da Recep T. Erdoğan gibi daha dünün çocukları sayılması gereken ikinci ya da üçüncü sınıf politikacılar karşısında elpençe divan durmalarının, eğilip bükülmelerinin altında işte bu maddi nedenler yatmaktadır. Aynı ölçüde önemli bir başka husus da, 90 yıl önce kurulan Cumhuriyet rejiminin oluşumundan bu yana ülkede kapitalizmin büyük ölçüde gelişmesine rağmen bu sakat ve zenofobik devletçi-milliyetçi

anlayışın, egemen sınıfın bütün fraksiyonları tarafından içselleştirilmiş olması ve hatta toplumun muhalif ve devrimci öğelerinin zihin dünyasını da şu ya da bu ölçüde etkilemiş ve etkilemekte olmasıdır. Türkiye’de Allahın millete değil, ama devlete zeval (=yokoluş, tükenme- G. A.) vermemesi gerektiği anlayışı sanıldığından da yaygındır.

Türkiye’nin bugün yaşamakta olduğu siyasal keşmekeşin ve bu keşmekeş karşısında sergilenen tepkisizliğin işte bu sözünü ettiğim gelenekle, devletin ve onu yönetenlerin putlaştırılması ve sorgulanamazlığı geleneğiyle yakından ilintili olduğunu söyleyebiliriz. Bugün Başbakan R. T. Erdoğan ve yönettiği AKP hükümeti, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde görülmemiş ve hatta dünyada çok az rastlanır düzeyde hırsızlık, rüşvet ve yolsuzluk olaylarının basıncı altında sarsılmaktayken hiçbir şey olmamış gibi davranabilmekte, hatta kendisini “uluslararası bir komplo”nun ve gerici Fethullah Gülen hareketinin saldırısının kurbanı olarak sunabilmektedir. Bu klik; varolan gerici burjuva hukukunu da ayaklar altına alarak bu olayları örtbas etmeye, hatta karşı-saldırıya kalkışmakta, savcıların soruşturma açma yetkilerini ortadan kaldırmaya ve gerici yargı mekanizmasını tümüyle kendisine bağlamaya girişmekte, görsel ve yazılı basın üzerindeki tekelsimsi konumunu pekiştirmekte ve sanal alandaki eleştirileri engellemeyi sağlayan bir sansür yasasını TBMM’nden geçirmektedir. Başbakan Erdoğan bu siyasal istikrarsızlığın ülke ekonomisi üzerindeki olumsuz etkilerine işaret eden ünlü işadamlarını ve -CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu da içinde olmak üzere- kendisini eleştirmeye kalkan herkesi “vatana ihanet”le suçlamakta, önüne gelene hakaret etmekte ve ülkeyi 1930’lardan bu yana görülmemiş bir “tek adam diktatörlüğü”ne götürmektedir.

Öte yandan, yıllardır çözüm bekleyen Türk-Kürt sorunu, şu sıralar ciddi bir silahlı çatışma yaşanmamasına rağmen içten içe işlemeye devam etmekte, Erdoğan kliğinin anti-Alevi çizgisi ülke içinde mezhep çatışmasının zeminini güçlendirmekte, dinsel fanatizmin AKP hükümeti döneminde katlanarak büyümesi, insanların yaşam tarzına müdahale girişimleri, toplumun daha kentli, daha eğitimli katmanlarıyla taşra gericiliği arasında çatışma eğilimini körüklemekte, kamu kaynaklarının AKP döneminde tavan yapan eş-dost kapitalizmi eliyle

yağması, eğreti ve güvencesiz çalışmanın yaygınlaştırılması ve doğal çevrenin ve tarihsel mirasın yıkımının fütursuzca sürdürülmesi, emekçi yığınların daha geniş katmanlarının öfkelerini giderek daha fazla arttırmaktadır.

Bu arada Türkiye'nin dış politikası belki de en kötü ve en başarısız dönemini yaşamakta, ülkenin enerji güvenliği tehlikeye girmekte, daha da önemlisi Osmanlı İmparatorluğu'nun güncel bir versiyonunu kurma hayalleri yıkılan Türk gericiliğinin Suriye'deki terörist gruplara sistemli ve açık bir biçimde destek vermesine, ABD emperyalistlerinin bile denetleyemediği bu gruplarla çok sıcak bir ilişki içine girmesine ve 1 milyondan fazla Suriyeli'nin topraklarına yerleşmiş olmasına bağlı olarak Türkiye çok ciddi iç güvenlik sorunlarıyla karşılaşma riski altına girmektedir vb. Ama, daha da kötüsü var: Erdoğan kliği içine itildiği kapandan kurtulmak, iktidarının ömrünü uzatmak ve özellikle de yaklaşmakta olan ekonomik bunalıma bağlı olarak kaçınılmaz bir biçimde yükselecek olan yoksullaşma ve işsizlik karşıtı kitle muhalefetini etkisizleştirmek için pek çok şeyi yapmaya hazır gözüküyor. Türkiye'nin, tersi yöndeki savlara rağmen bu terörist grupları perde arkasından desteklemeye devam eden ABD ve İsrail'in üstü örtülü itelemesiyle Suriye'ye ve Kuzey Suriye'deki gerçekleşen Rojava ulusal devrimine karşı bir askeri operasyona girmesi olasılığı bir kez daha gündeme gelmektedir. (1) Erdoğan kliğine, ülke çapında bir sıkıyönetim uygulamak ve seçimleri ertelemek olanağı verecek olan böylesi bir askeri müdahalenin Türkiye'nin bütün iç çelişmelerini daha da keskinleştirmesi, ülkeyi bir iç savaş ortamına sürüklemesi ve bir devrimci duruma yol açması beklenebilir ve beklenmelidir. (2)

Ancak, neredeyse herbiri ayrı bir skandal niteliği taşıyan bu olgular karşısında sergilenen görece sessizliği nasıl açıklamalı? Göstermelik değil de sahici bir devlet geleneği ve devlet aklı olan bir egemen sınıfın ve onun devletinin değişik konumlardaki temsilcilerinin tam da bu koşullarda yapması beklenen nedir? Asıl yükünü emekçi yığınların çektiği, ama egemen sınıfın ve onların devletinin stratejik çıkarlarına da zarar veren ve hatta ülkeyi adeta felakete sürükleyen bu gidişata karşı net ve kararlı bir tutum almak. Ama böylesi ve bu düzeyde bir tepkiyi, ne CHP ve MHP gibi gerici düzen partilerinin, ne de devlet aygıtı -ordu,

MİT, polis, sivil bürokrasi, yargı- ve onun değişik bölümlerinde yer alan üst düzey bürokratların ve düzenin diğer öğelerinin göstermemesi ve hepsinin de adeta yele kapılmış yapraklar gibi olayların akışıyla birlikte sürüklenmeleri, Türkiye Cumhuriyeti'nin hal-i pür melalini göstermeye yeter. Bu durumda, aslında Erdoğan kliğine yakın bir isim olan Sedat Laçiner'in geçenlerde şunları söylemesi hiç de şaşırtıcı olmamıştır:

“En büyük şehir efsanemiz ‘Türklerin bin yıllık bir devlet geleneğine sahip olduğu’ yalanıdır. Bugün yaşadıklarımız bu koca efsanenin çöküşünün en güzel örneklerinden biridir.” (“İlkeler ve Kurumlar”, Star, 27 Aralık 2013, italikler yazarın)

Benim de savunduğum bu saptamanın doğru oluşunun en önemli kanıtlarından biri Türkiye'nin Birinci Dünya Savaşı macerasıdır. Bundan yaklaşık 100 yıl önce, yani 28 Temmuz 1914'te Birinci Dünya Savaşı olarak bilinen emperyalist paylaşım savaşı başlamış ve İttihat ve Terakki kliğinin yönettiği Osmanlı İmparatorluğu da 29 Ekim'de Alman komutanlarının yönettiği Osmanlı donanmasının Rusya limanlarına saldırması ve Rusya'nın da 30 Ekim'de Türkiye'ye savaş ilan etmesi sonucunda savaşa sürüklenmişti. Gerek egemen sınıf düzeyinde ve gerekse aydınlar ve -doğal olarak- halk düzeyinde hükmünü sürdüren toplumsal bellek yoksunluğunu dikkate alarak bu olayın öncesine ve ayrıntılarına çok kısa bir biçimde göz atalım.

II. Abdülhamit döneminde gelişmeye başlayan Almanya-Türkiye ilişkileri, İttihat ve Terakki'nin iktidarı tam olarak ele geçirdiği 1913'ten itibaren daha da gelişmiş ve Prusya militaristleri İttihat ve Terakki ve özellikle de Enver Paşa üzerindeki nüfuzları ve Osmanlı ordusu içinde kilit noktalarda bulunmaları sayesinde Türkiye'yi kendi savaş arabalarına bağlayabilmişlerdi. Daha bir yıl önce Balkan savaşlarından yenilgiyle çıkmış, ordusu dökülmekte ve hazinesi tamtakır olan ve böylesi çok daha büyük bir savaşın gerektirdiği altyapıdan ve manevi hazırlıktan hemen hemen tümüyle yoksun bulunan Osmanlı devletinin en az gereksinim duyduğu şey herhalde Birinci Dünya Savaşı mezbahasına sürüklenmekti. Buna rağmen Türkiye, sadece bir kaç üst düzey yöneticinin kararı ve inisiyatifiyle bu savaşa

balıklama atıldı. 2 Ağustos 1914'te, Alman elçisi Hans von Wangenheim'in dayatması ve sadece dört üst düzey yöneticinin -Sadrazam Sait Halim Paşa, İçişleri Bakanı Talat Paşa, Savaş Bakanı Enver Paşa ve Mebusan Meclisi Başkanı Halil Bey- kararıyla Türkiye ile Almanya arasında bir askeri bağlaşma anlaşması imzalandı. Bundan sekiz gün sonra, yani 10 Ağustos 1914'te İngiliz savaş gemilerinden kaçan -ve Yavuz ve Midilli adlarını alacak olan- Goeben ve Breslau adlı iki Alman savaş gemisi, sadece Enver Paşa'nın aldığı bir kararla Çanakkale Boğazı'ndan geçerek Türkiye'ye sığındı. Daha sonra, gene sadece Enver Paşa ile Cemal Paşa'nın aldığı bir kararla Karadeniz'e açılan bu iki Alman savaş gemisinin 29 Ekim 1914'te Rus limanlarına saldırması üzerine Türkiye kendisini Birinci Dünya Savaşı'nın içinde buldu. Bu ise; yüzbinlerce asker ve sivilin ölümüne, ülkenin daha da yoksullaşmasına ve Osmanlı devletinin yıkımına yol açan ve bu arada Ermeni, Rum ve Süryani halklarına karşı girişilen terör, kıyım ve mülksüzleştirmeye uygun ortam yarattı. Bütün bu kararların alınmasında, görüşlerini bir sömürge valisi edasıyla Osmanlı yöneticilerine dayatan ve Osmanlı bakanlarını bile azarlamaktan çekinmeyen Alman elçisi Hans von Wangenheim ile hızla yükselen ya da yükseltilen ve daha 32 yaşında savaş bakanlığı koltuğuna oturan ve edimsel olarak Osmanlı ordularının başkomutanı olan "Almanların sadık dostu" Enver Paşa son derece önemli, hatta belirleyici bir rol oynayacaktı.

Türk burjuvazisi ve devletin sahici bir devlet geleneği ve bir devlet akli olmadığının bir başka göstergesi, onların son yıllara kadar Türk-Kürt sorunu karşısında takındıkları histerik ve irrasyonel tutumdur. Burada bu tutumu, ABD ve ortaklarının Irak'ı Kuveyt'ten çıkarmak için Ocak 1991'de giriştikleri İkinci Körfez Savaşı örneği üzerinden betimlemeye çalışacağım.

Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın çok istekli olmasına, Irak Devlet Başkanı Saddam Hüseyin'in görevinden uzaklaştırılması için elden gelen herşeyin yapılmasını, hatta bu çatışmayı fırsat bilerek Misak-ı Milli sınırları içinde olan Musul ve Kerkük'ün Türkiye'ye katılmasını savunmasına rağmen Türk gericileri, "Çöl Fırtınası" adı verilen İkinci Körfez Savaşı'nda doğrudan yer almadılar. Ama bu, İncirlik üssünden kalkan ABD savaş uçaklarının Irak'ı

bombalamasına izin veren bu bayların, emperyalist efendilerinin yanında saf tutmadıkları anlamına gelmiyordu. Irak'ın kısa sürede yenilgiye uğradığı bu savaştan sonra bu ülkeye karşı alınan ABD güdümlü BM ambargo kararlarını “ilk uygulayan” ülke, Habur sınır kapısını ve Kerkük-Yumurtalık petrol boru hattını kapatan Türkiye oldu. Ancak Irak'a uygulanan insanlık-dışı ambargodan ve Irak ekonomisinin bu yolla çökertilmesinden Irak'ın yanı sıra Türkiye de zarar gördü. Hazine Müsteşarlığı'nın 2001'e ilişkin resmi rakamlarına göre Irak ambargosunun Türkiye ekonomisine doğrudan faturası o güne kadar 35-40 milyar doları bulmuştu. Ne var ki, yitirilen pazarlar, azalan ihracat, artan işsizlik, kapanan şirketler, onbinlerce kamyon ve TIR'ın atıl kalması ve müteahhitlik sektörünün zararları da hesaba katıldığında bu fatura on yılda 100 milyar dolara kadar çıkıyordu. Aslında dönemin Cumhurbaşkanı Turgut Özal da bunu kabul etmiş ve ABD'ni, Türkiye'nin zararlarını karşılayacağı yolundaki sözlerini yerine getirmediği için eleştirdiği bir CNN mülakatında şöyle demişti:

“Bize verilen sözler tutulmadı. Gürlüyorlar ama bir türlü yağmur olup yağmıyorlar.”

Ama ambargonun, Türk gericileri açısından yol açtığı daha önemli sorunlar vardı. Irak halkını aç, ilaçsız, elektriksiz vb. bırakarak milyonlarca kadın, çocuk ve yaşlının ölümüne yol açan bu uygulamanın bir diğer sonucu, Irak Kürtleri'nin ve PKK'nın güç kazanması oldu. (Burada okurların, bugünkü durumun aksine o sıralar Türk gericilerinin, özerklik de içinde olmak üzere her türlü Kürt siyasal oluşumuna kesinlikle karşı olduklarını ve “Kürt” sözcüğünü bile işitmeye dayanamadıklarını anımsamaları gerekiyor.) Neden? Çünkü ABD ve Britanya 1991 savaşının ertesinde, sözümona Kürt halkını korumak için Irak'ın 36. paralelin kuzeyindeki ve sözümona Şii halkını korumak için de 33. paralelin güneyindeki bölümlerini “uçuşa yasak bölge” ilân etmiş, Irak savaş uçaklarının buralara girmesini yasaklamış, bu yasağı uygulamak ve denetlemek için Temmuz 1991'de, Irak hedeflerini yıllardır keyfi bir tarzda bombalayan ve Çekiç Güç adı verilen bir ortak hava gücü oluşturmuşlardı. Ancak, ABD ile Britanya'nın Güney Kürdistan'ı “koruma” altına almak amacıyla attıklarını ileri sürdükleri bu adım Türk gericilerinin “Kürt devleti” paranoyalarının -bu kez kısmen haklı

olarak- canlanmasına neden oldu. Bir dizi üst düzey askerî ve sivil yetkili, üstelik Türkiye'deki İncirlik ve Türkiye Kürdistanı'ndaki Pirinçlik hava üslerinde konuşlanan Çekiç Güç'ün hem Güney Kürdistan'da bir Kürt devletinin oluşumuna, hem de PKK'ya katkıda bulunduğunu ileri sürdüler. Asıl ilginç olanı da şu: Türk gericilerinin bu, hiç de gizlemedikleri ve zaman zaman dile getirdikleri kaygılarına rağmen TBMM Aralık 2002'ye, yani ABD'nin Mart 2003'de Irak'a karşı gerçekleştireceği son saldırının birkaç ay öncesine kadar her altı ayda bir Çekiç Güç'ün süresinin uzatılmasını onayladı. Yani gerek askerî klik ve gerek burjuva hükümetleri Çekiç Güç'ü ve Aralık 1996'da onun yerini alan Keşif Güç'ü desteklediler; onlar başından beri, bu güçlere bağlı ABD ve Britanya uçaklarının Türkiye'den kalkarak Irak topraklarındaki "uçuşa yasak bölgede"ki askerî ve sivil hedefleri bombalamasına ve Güney Kürdistan'ın ABD, İsrail Britanya vb. istihbarat servislerinin cirit attığı bir alan hâline getirilmesine suç ortaklığı etmeye devam ettiler.

Milletvekilliği, anayasa komisyonu başkanlığı, Avrupa Konseyi başkan vekilliği gibi görevlerde bulunan kıdemli burjuva politikacısı Cevdet Akçalı, 21 Temmuz 2003 tarihli köşe yazısında konumuz açısından çok önemli bir değerlendirme aktarmıştı. O bu köşe yazısında, 12 yıl önce, yani 1991'de, içinde yer aldığı TBMM Dışişleri Komisyonu üyeleriyle birlikte Britanya parlamentosunu ziyaret ettiğini belirttikten sonra şunları yazmıştı:

"İngiliz Parlamentosu Dışişleri Komisyonu'nu ziyaretimiz sırasında, komisyon başkanı aynen şunları söylemişti:

" 'Siz Kuzey Irak'ta, Saddam'ın otoritesinin olmadığı bir bölge kurmak istiyorsunuz. Böyle bir bölgenin oluşturulması orada bir otorite boşluğu yaratacaktır ve bu boşluk, o mıntıkada bir 'Kürt devletinin' kurulmasına imkân verecektir. Böyle bir ihtimali hiç dikkate almıyor musunuz?'...

"Aradan on yıl geçti. İngiliz parlamenterin söyledikleri aynen gerçekleşti. Orada bir otorite boşluğu yaratıldı. Bu boşluktan yararlanarak PKK oraya yerleşti. Mahalli Kürt grupları,

kendi parlamentolarını oluşturdular. Amerika ve İngiltere, Türkiye'yi bir kenara iterek, kendi planlarını uyguladılar.

“Öyle ki, ne gücümüz Çekiç Güç'ü geri göndermeye yetti, ne de onların, ülkemiz aleyhine bütün sinsi faaliyetlerini, bilmemize rağmen engelleyebildik.” (“Kuzey Irak'ta Olanların Geçmişi”, Yeni Şafak, 21 Temmuz 2003) Akçalı daha sonra, ABD işgal kuvvetlerinin 4 Temmuz 2003'de Irak'ın Süleymaniye kentindeki karargahlarına baskın yaparak gözaltına aldıkları 11 Türk ordusu mensubunun başına çuval geçirilmesi olayına göndermede bulunarak sözlerini şöyle sürdürüyordu:

“Bu geçmişi bilmeden, ‘Kuzey Irak'ta neler oluyor? Askerlerimize bu muamele neden yapılıyor?’ sualine cevap vermemiz mümkün değildir. Kaba bir benzetmedir amma, Türkiye ava giderken avlanmıştır.

“Amerika ve Batı dünyasında Türkiye, elinden lokması kolay alınan, uysal bir ülke durumundadır. Bu imajın düzeltilmesi de çok zordur. Çünkü, Türkiye denince Amerika'nın aklına Türk ordusu ve onun generalleri gelmektedir...” (aynı yerde)

Evet; Cevdet Akçalı'nın, adigeçen İngiliz politikacının ağzından aktardığı tanıklıkla Türk gericilerinin bir devlet geleneği ve devlet aklı olmadığı olgusunu bir kez daha, hem de çarpıcı bir biçimde doğruladığını söyleyebiliriz.

Belki bütün bunlara Türk yöneticilerinin, Abdullah Öcalan'ın gerici bir Türk-Kürt bağlaşması kurulması önerisini, hem de yıllardır inat ve ısrarla kabul etmeye yanaşmamasını ve görmezden/ duymazdan gelmesini ekleyebiliriz. Öcalan ve diğer PKK/ KCK liderleri böylesi bir bağlaşmanın, aslında Türk burjuvazisinin ülke içindeki konumunu pekiştireceğini, Türk burjuva devletinin güç ve nüfuzunu arttıracığını ve onu Ortadoğu bölgesinde lider ülke haline getireceğini her fırsatta söyleyip duruyorlar. Ne var ki, hemen hemen tüm Türk askeri ve sivil yöneticileri, akademisyenleri ve köşe yazarları bu stratejik bağlaşma önerisini

anlamamış ya da anlamazlıktan gelmişlerdir. Onlar görülmemiş bir aymazlıkla ve yakın zamana kadar, Öcalan'ı "bölücü" olarak nitelendirmeyi, yani onun Türkiye'nin bölünmesinden ve bağımsız bir Kürdistan'dan yana olduğunu dile getiren bir yaygara kampanyasını sürdürmüşlerdir. Oysa PKK lideri, 20 yıl öncesinden, yani en azından 1994'ten bu yana, kendisinin ve Kürt ulusal hareketinin bağımsız Kürdistan düşüncesinden vazgeçtiklerini, asıl istediklerinin Türkiye sınırları içinde eşit haklar ve Kürt ulusal kimliğinin tanınması olduğunu pek çok kez açıklamıştı. Burada sadece tek bir örnek vermekle yetineceğim. Öcalan, 6 Aralık 1994'de Budapeşte'de toplanan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı doruğunda biraraya gelen emperyalist ve gerici burjuva devlet yöneticilerine yönelik olarak yaptığı açıklamada şunları söylemişti:

"Bizim Türkiye'den istediğimiz bir siyasi diyaloga imkan hazırlamasıdır. Bizim, söyledikleri gibi Türkiye'yi bölüp parçalamak gibi bir niyetimiz yok. Şunu da çok açıkça söyledik: Bu koşullarda alın götürün Kürdistan'ı deseler biz kabul edemeyiz. Çünkü bizim, Türkiye ile birlikteliğe ihtiyacımız vardır. Mevcut ekonomik, sosyal ve siyasal nedenler, uzun bir süre birlikte yol almamız gerektiğini halklar arası ilişkilerin demokratik temelde düzenlenmesinin her iki halkın çıkarlarına çok uygun olduğunu açıkça ortaya koyuyor.... Zannediyorlar ki salt bir ayrılıkçı hareket var. Tam tersine Türkiye'yi güçlendirme, demokrasiyi güçlendirme ve özellikle halkı güçlendirme hareketi söz konusudur. Ortada eğer zarar görecektir bir şey varsa bu Türkiye'nin birliği ya da bütünlüğü değildir... Bizim amacımız, zorla da dayatsalar ayrılığı geliştirmek değil, tam tersinedir. (Başbakan ve Cumhurbaşkanı Turgut- G. A.) Özal da söyledi. (Başbakan Yardımcısı Murat- G. A.) Karayalçın da söyledi. Federasyon diyorlar. Bazı biçimler o kadar önemli değildir. Türkiye'nin bütünlüğü içinde çok çeşitli çözüm yolları vardır. Bir çok federe devlet sistemleri var. Almanya, Amerika, İspanya birer örnek. İngiltere bile şimdi İrlanda sorununu diyalog ile çözüyor. Bu örnekleri gözönüne getirerek herhangi bir birleşme biçimi üzerine tartışılabilir." (Özgür Ülke, 6 Aralık 1994)

Öcalan'ın bu sözlerinde anlatımını bulan bu çıplak ve basit olguyu bile kavrayamayan, ya da daha da kötüsü kavradığı halde çarpıtan ve bu çarpıtmadan hareketle yıllardır bir Türk-Kürt

çatışmasını kışkırtmaya çalışan Türk yöneticilerinin ve devletli aydınlarının, sözcüğün olumlu anlamında bir devlet aklına sahip olduğunu söyleyebilir miyiz? Ya da Türkler'in geçmiş yüzyıllarda kurmuş oldukları devletlerin deneyimlerinden ders çıkarma ve bu deneyimi bugün karşı karşıya gelinen sorunların çözümünde kullanabilme yetisine sahip olduğunu? Elbette hayır. Herhalde satırlarıma, ırkçı-faşist yazar ve ideolog Nihal Atsız'ın bu akılsızlık durumunu gayet iyi özetleyen şu sözleriyle son vermem uygun düşecektir:

“Adama sorarlar: Elli devlet kurdun da neden hiçbirini yaşatamadın? Neden kala kala orta çapta bir Türkiye Cumhuriyeti'ne kaldın? Zoraki tarih bilginleri tabii bu sorunun cevabını veremeyeceklerdir. Çünkü tarihî gerçek hiç de öyle değildir. 16 veya 50 devlet kurulmuş değildir. Gerçekte anayurtta bir, nihayet iki devlet kurulmuş, anayurt dışında da buna üç beş devlet daha eklenmiştir. O kadar.” (Aktaran Ayşe Hür, “Türkler Mu'dan mı Ergenekon'dan mı?”, Taraf, 11 Mayıs 2008)

DİPNOTLAR

(1) İsviçre'nin Montrö kentinde 22 Ocak'ta başlayan, ancak beklendiği gibi başarısızlıkla sonuçlanan Cenevre II görüşmelerinin ardından ABD ve ortakları Suriye'ye askeri saldırı olasılığını yeniden gündeme getirdiler. Montrö'de Suriye hükümetine, ülke içinde hiçbir gücü ve etkisi bulunmayan ve Washington'un basit bir uzantısından başka bir şey olmayan Suriye muhalefetiyle ortak bir geçiş hükümeti oluşturulması için baskı yapmaya kalkan ABD heyeti, görüşmelerin sonuna doğru provokatif bir açıklama yaptı. Buna göre Kongre bir süre önce “gizli” bir yasa onaylamış ve ABD Eylül ayından itibaren rejim-karşıtı güçlere milyarlarca dolar silah yardımı yapmaya başlamıştı. Tabii bu, ABD'nin aylar önce yaptığı ve muhaliflere silah yardımını durdurduğu yolundaki açıklamasının kuyruklu bir yalan olduğunu ve ABD heyetinin Cenevre görüşmelerine katılmasının göz boyamaktan başka bir anlam taşımadığını bir kez daha kanıtlamış oldu. Bu arada Suudi Arabistan, Katar ve Türkiye'nin CIA'nın denetim ve yönlendirmesi altında terörist gruplara silah göndermeyi sürdürdüklerini de unutmamalıyım.

Öte yandan ABD Dışişleri Bakanı John Kerry Montrö'de; yokedilmesine karar verilen kimyasal silahları taşıma işlemlerinin yavaş yürüdüğü savını ileri sürdü. Ona göre Şam, BM "Güvenlik" Konseyi'nin bu işlemleri düzenleyen 2118 Sayılı Kararına uymamıştı. Kerry'e göre bu durum ABD ve ortaklarına, BM Sözleşmesi'nin 7. Maddesi uyarınca Suriye'ye karşı askeri operasyon yapma hakkını veriyordu. (Bu maddenin Libya'ya saldırmak, orada meşru hükümeti devirmek ve 50,000'e yakın insanın ölümüne yol açan emperyalist müdahalede kullanıldığını anımsatayım.) Oysa Suriye hükümeti, kimyasal silahları taşıma işlemlerinin tamamlanması için kendisine çok kısa bir süre tanındığını ve bu işlemlerin gerçekleştirilmesinin, ABD ve ortaklarının beslediği terörist grupların saldırılarının damgasını vurduğu bir savaş ortamında hiç de kolay olmadığını belirtiyor.

(2) Suriye ve Ortadoğu konusunda ABD ile Türkiye arasında var olan ve Washington ile Ankara'nın arasını bir ölçüde geren görüş ayrılıkları, her iki kamptaki savaş suçlularının Baas rejiminin yıkılması ve Suriye'deki terörist grupları destekleme konusunda karşı karşıya geldikleri anlamına gelmemektedir. Bu görüş ayrılığının özü; artık dikkatini, yükselen Çin'i kuşatmak için Asya-Pasifik bölgesine çevirmiş olan ABD emperyalistlerinin Baas rejiminin doğrudan bir dış askeri müdahale olmaksızın yıkılamayacağını kavramış, ancak kitle tabanı daralmış ve Ortadoğu'da sahip olduğu nüfuzu hemen hemen tümüyle yitirmiş olan AKP hükümetinin ise artık onlara yük olmaya başlamış olmasıdır.

Garbis Altınoğlu, 5-6 Şubat 2014

Diğer Yazıları: <https://tarihvetoplumlar.com/garbis-altinoglu/>